

אַ היימישער סוף־וואָך ביים ים ידישער סעמינאַר אין עספעוויק לעבן וואַרבערג

Jiddischseminarium i Espevik - ett veckoslut vid havet med “a yidishn tam”

1945 förlades en grupp överlevande i halländska Morup. Många gav sig snart iväg från det lilla samhället till avlägsna länder, men flera bosatte sig i det närbelägna Varberg. Några som vistats kortare eller längre tid på Kustsanatoriet i staden blev också kvar.

Alla 25 deltagare i jiddischseminariet

Jag tänkte på detta under jiddischseminariet under några vackra majdagar i Espevik, strax norr om Varberg. Då surrade det också av jiddisch bland deltagarna, vilka de flesta nog var barn i andra generationen till överlevande. Jag fick höra många fascinerande och märkliga berättelser om långväga livsresor och öden längs vägar, som är ofattbara för en vanlig svensk.

En sådan berättelse fick vi också höra av universitetslektor Jan Schwarz från Lund, som under två föreläsningar redogjorde för poeten Avrom Sutzkevers liv och skapande med början redan före första världskriget i vitryska Smorgon och med ett slut många år senare i Tel Aviv. Åhörarna fick en levande skildring av ett av jiddischlitteraturens största namn och kunde tillsammans lyssna till hans röst och läsa några av hans dikter. Sutzkevers närmast osannolika livshistoria kan illustrera såväl jiddischspråkets som de östeuropeiska judarnas öde under de senaste 100 åren.

Jan Schwarz hustru, rabbinen Rebecca Lillian, redde ut begreppet rekonstruktionistisk judendom under en uppskattad och fullsatt föreläsning, där deltagarna hade många kommentarer och frågor.

Många av deltagarna kom från Malmö-Lundområdet, men en jiddischist kom ända från Oslo, där hon arbetar på det judiska muséet. Anne Christensen är en ovanlig ung flicka (27 år) såtillvida att hon studerat jiddisch i London och arbetat och undervisat vid Yiddish Book Center i Amhurst, Massachusetts. En verklig språkbegåvning, eftersom hon både talar flytande och med lätthet läser det språk, som inte är hennes *mameloshn*. Så mycket märkligare då det finns mycket få jiddischtalare i Oslo, även om det tycks finnas ett växande intresse för judisk kultur

och historia också i vårt västra grannland.

Jan Schwarz föreläser om Avrom Sutzkever

Seminariet anordnades av Föreningen Jiddischkultur i Göteborg. Några av dess egna medlemmar, Jean Hessel och Staffan Böös, bidrog också med *varshtatn* på såväl nybörjar- som avancerad nivå i form av introduktion till jiddischspråket och gemensam dikt- och textläsning.

Anden och intellektet fick sin beskärda del under mer än nio timmars föreläsningar och workshops. Men även kroppen fick sitt i form av utsökta måltider, komponerade och tillagade av Susanne Shulevitz med benäget bistånd av Fanny Kordon.

Susanne Shulevitz förbereder lunchen

Lördagskvällen avslutades med gemensam sång inledd av Birgitta Weinfeld, ackompanjerad av Leo Friberg.

Detta var föreningens första seminariearrangemang som kommer att upprepas nästa år. Många av de jiddischälskande deltagarna menade att det var just så *hey mish* som det kan bli när ett 25-tal människor med ett gemensamt intresse samlas för att umgås och lära sig något på ett lättsamt sätt. Det är ett gott betyg för arrangörerna med föreningens ordförande Tom Shulevitz i spetsen.

Text: Staffan Böös, foto: Björn Moback